ולוקמה בגזלן משום דקא בעי למיתנא סיפא

מכר לו פרה מכר לו מלית "דדוקא מכר דהוה

מד.

ל) ב"ק קיא:, ב) [שס], ג) ולעיל מג.ז. ד) ל"ל בעיו

א. עיין ש"ך סימן ל"ז ס"ק כ"ט. ב. והדין עמו

רבינו גרשום ומקשי' מאי דוחקיה לאוקמיה להא ברייתא בגזל . משמעון ואתי לוי ומערער משום דניחא ליה לשמעוז ראי לא קא מסהיד ליה . שמעון ומפיק ליה לוי בגזלן בלא מכר משום דקא בעי למיתנא סיפא וכו׳. דבסיפא לא סגי דלא וכוי. דבסיפא לא סגי דלא מוקמה אלא בגזל ומכר דדוקא מכר דמש״ה מעיד לו דהוה ליה יאוש בעלים ביד גזלן דשמעיניה לבעל לא נפקא מרשותיה דנגזל ולהכי מעיד עליה דאין נוגע דתיקום בידא דלוי דהדרא רשות מן דמיו של טלית . מי מייאש והא אכתי תבע ליה דמיו ונוגע בעדותו הוי

וכו׳ אבל בקרקע אע"ג דאיכא יאוש ושינוי רשות וכו׳: (ג) בא"ד דאין מועיל

דאי יאוש מועיל בקרקע מאי נפקא מינה במאי דאינה נגזלת וכו'. מוס'

ומכר לוקמה בגזלן לחוד. כגון ראובן שגזל שדה עלון האמו שלי היא לא ליזל שמעון ולצטרף עם עד אחד לאסהודי לראובן דאינה של לוי משום דניחא ליה לשמעון דתיקום ברשות דראובן דהדרא ליה דהיינו מפני שאחריותו עליו על ראובן שגולה ממנו שיחזירה לו שנונון ומפיק ייוו לו לראובן בכח עדים שיש לו שהשדה שלו היא אע"ג דמייתי שמעון שוב סהדי דנגזלה מיניה לא מצי מפיק לה מיניה כדאמר לעיל לה מיניה כראמר לעיל דאמרי׳ ארעא היכא דקיימא תיקום ביד לוי ולהכי נוגע בעדות הוא: ומשני מש״ה לא מצי לאוקמא ביז גוכן ושמעיניה לבעל אבידה דמייאש ושינוי רשות ביד לוקח. דאפי׳ למאן דאמר אע״ג דמייאש היכא דאיכא יאוש ושינוי רשות מודי דנפקא לה רשות מודי דנפקא לה מרשותיה דבעלים משום הכי מעיד לו עליה: אבל אי לא מכר. דודאי הדרא ליה דליכא שינוי רשות לא מצי לאסהודי משום דנוגע בעדות הוא מש״ה איצטריך מכר דאיכא יאוש ושינוי רשות דלא הדרא לה בעדות. וכיון דאיצטריך למיתני בסיפא גזל ומכר למיוני בטיפא גול ומכו דאיכא שינוי רשות b) אפ״ה לא מייאש שמעון דקסבר קרקע אינה נגזלת ולהכי נוגע בדבר דניחא ליה ליה. ומקשי׳ וסיפא בפרה וטלית אמאי מעיד נהי דמגופה של טלית מייאש הואיל דאיכא יאוש ושינוי דניחא ליה דתיקום ברשותא דלוי כי היכי דליפרע ליה ראובן דמי גזילתו דאי הוה מפיק לה יהודה מן לוי בראיית עדים הוה אמר בואיתו עוים וחוד אמו ליה ראובן לשמעון מה אתה מבקש ממני והלא לא היתה שלך אלא של יהודה היא שהוציאה מז

מוסף תוספות

ב נישית נוג.ן, ד) ל"ל בעין הדרא. רש"ש, ה) בס"א לימא,

הגהות הב"ח

(ל) רשב"ם ד"ה (נדף הקודם) ולג"ל וכו' כשיבל שמעון לדין עמו כל"ל והד"ל: (ב) תום' ד"ה דוקל

. לוי בכח עדים שהיא שלו

ל) נראה דל"ל תני רישא נתי בגול ומכר ואפ"ה לא מייאש

וכו׳.

אבל הכא שמעון ויהודה אינן באין לדון זה עם זה אלא לוי ויהודה ומלוי הוא דמפיק לה יהודה מן הדין דהא ודאי לוי מגזלן קנאה וכיון דמן הדין אנו מחזיקין ליהודה בהאי שדה כשיבא שמעון (א) לריב עמו

דיינינן אוהי תרי לבהדי תרי ואוהי ארעא בחזקת יהודה. והלכך אין

מעיד לו שמעון ללוי אם יודע שום

עדות שפוסל עדיו של יהודה או

שמעיד הוא ואחד בפנינו הודה לו

דניחא ליה דתיהוי ביד לוי דהדר

ומפיק לה מלוי ע"י עדיו שראו

שגולה ראובן ממנו ובתר הכי אפילו

מייתי יהודה סהדי דהא ארעא

דידיה היא לא מצי מפיק לה משמעון

שכבר פסל שמעון עלמו ועד אחר

עמו עדיו של יהודה ועוד כיון דחית

ליה נמי לשמעון סהדי דהא ארעא

דידיה היא אמור רבנן היכא דקיימא

ארעא תיקום: ומקשינו לרב ששת

דאוקמה בלוקח מן הגזלן שלא יעיד

הנגול ללוקח וליתני גולן אם איתא

להך ברייתה כדמפרש לה רב ששת

למה ליה לתנא לדחוק עלמו למיתני מכר לו בית גזלן ללוקח והלא היה

יכול למצוא דין זה בגזלן עלמו בלא

מכירה דחי אתא יהודה וקמערער

עליה דגזלן ראובן אין מעיד לו

שמעון הנגזל עליה משום דהוי נוגע

ופרקינן משום דבעי למיתני סיפה מכר לו פרה מכר לו טלית. מעיד

ליה יאוש ושינוי רשות אבל לא מכר דהדרא ליה לא תנא רישא גמי מכר וסיפא גמי גהי דמייאש מגופיה מדמיה מי מייאש לא צריכא ברמית גזלן דתנן שנהגוזל ומאכיל את בניו והניח לפניהם פמורים מלשלם ולוקמה ביורש הניחא למאן דאמר סירשות יורש לאו כרשות לוקח דמי שפיר אלא למאן דאמר רשות יורש כרשות לוקח דמי מאי איכא למימר ועוד קשיא ליה לאביי מפני שאחריותו עליו ואין אחריותו עליו מפני שהיא חוזרת לו ואינה חוזרת לו מיבעי ליה אלא כדרבין בר שמואל יידאמר

עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו ודוקא בית או שדה אבל פרה ומלית לא מיבעיא

רבין בר שמואל משמיה דשמואל המוכר

שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו

(ב"ק דף קיא:) דכל דבר המסויים כגון פרה וטלית חייבין להחזיר מפני כבוד במתמא בעדות כדפירש והכי הוה ליה למיתני בברייתא ת"ר גזל לו בית גזל לו שדה אין מעיד לו עליה מפני שאחריותו של נגול עליה דגולן:

אביהם וי"ל דהא אוקימנא בריש הגוזל קמא (שם דף פד:) כשעשה תשובה ולא הספיק להחזיר עד שמת והכא איירי בלא עשה תשובה: אלא בדרבין בר שמואל. ואיירי ברייתה דוקה שלה בהחריות דהו יכול להעיד על פרה וטלית ומילתא דשמואל איירי בכל ענין ורבותא נקט אפי׳ שלא באחריות:

דוקא מכר דהוה ליה יאוש ושינוי רשות. פ״ה וכגון שמכר

באחריות הוי שמעון נוגע בעדות דאע"ג דהוי יאוש ושינוי רשות

מפיה לה שמעון מלוי כיון דאין שום הפסד ללוי שיחזור על ראובן א

ראובן ללוי שלא באחריות ונראה דפירש כן משום דאי

אבל בקרקע (כ) דאינה יאוש ושינוי

רשות הדרא ליה כדפ״ה דאין מועיל

יאוש (ג) בקרקע ^ב וקשה לר"י דבירושל'

(דכלאים פ"ו) אמר דיאוש מועיל

בקרקע דאע"פ שאינה נגזלת מ"מ

מהכי בה יאוש וגבי עבד משמע

בהשולח (גיטין דף לט:) דמהני ביה יאוש

אע"ג דאיתקש לקרקע ובשמעתין

דסיקריקון (שם דף נח:) אור"י דמוכח

נמי כן ונרחה דמיירי שלח נתייחש

והוה מצי לפלוגי נמי בפרה וטלית

בין לפני יאוש בין לאחר יאוש אלא

מילתא דשכיחא נקט דבקרקע אין

רגילין להתייחש כשישרחל גולה שחם

לא יוכל להוליאה מידו משום דלא

ליית דינא יוליאנה מיד בנו:

ונוקמה ביורש. וא״ת והא יוכש

דהדרא ליה כדאמר בהגוזל בתרא

אין מעיד לו עליה

לו עליה דלא משכחת לה דמעיד לו עליה אלא בגזל ומכר כגון שמכר לו ראובן הגזלן ללוי הלוקח שלא באחריות ואתא יהודה וקאמר うだり שלי היא מעיד לו שמעון הנגול ללוי הלוקח דלאו דיהודה היא דהא לא הדר שמעון ומפיק לה מיניה דלוי ואינו נוגע בעדות וכגון דשמעיניה לשמעון דאייאש בעודה בבית ראובן קודם שמכרה ללוי דהוי יאוש ביד גזלן ושינוי רשות ביד לוקח דאפילו למאן דאמר בפרק הגחל במרא [ב"ק קיד.] יאוש כדי לא קני יאוש ושינוי רשות קונה וקנה הלוקח שאין בו זכות כלל לבעלים הראשונים ולפיכך מעיד לו עליה דאפילו אי מייתי נגזל סהדי שגולה ראובן ממנו לא מפיק מלוי דקנה ביאוש ושינוי רשות ואילו היה נוטלה יהודה מלוי לא מפסיד נגזל בהכי מידי דבלאו הכי לא מצי מפיק לה מלוי. וכה"ג לא משכחת לה אלא בגזל ראובן ומכרה ללוי אבל אם לא מכרה ללוי אין מעיד לו לראובן שכל זמן שהן ביד ראובן הגזלן מצי מפיק להו נגזל מיניה ואע"ג דאייאש והלכך אין מעיד שמעון לראובן שאינו של יהודה כי נוגע בעדות הוא דמיד ראובן מצי מפיק להו אבל מיד יהודה לא מצי מפיק להו מאחר שיזכוהו בית דין ע"פ עדיו ומשום דלא משכחת לה לסיפא אלא בגזל ומכר תנא נמי רישא בגזל ומכר. ולאשמועינן אתא דבגזל ומכר יש חילוק בין מקרקעי למטלטלי דבמקרקעי אינו מעיד דהוי נוגע בעדות דהדרא ליה דאין יאוש ושינוי רשות מועיל בקרקע דקרקע אינה נגזלת [פוכה ל:] ובמטלטלין מעיד דקנה לה לוקח ביאוש ושינוי רשות ולא תהדר ליה להאי מעיד דאיכא למ"ד בהגוזל [ב"ק שם] דשינוי רשות ואח"כ יאוש לא קניא אבל ביאוש ושינוי רשות הכל מודים דקנה הלוקח ולא הדרא גזילה למרה אלא מן הגזלן יטול הנגזל דמיה: ופרכינן וסיפא נמי. אמאי מעיד לו נגזל ללוקח ומפיק לה מיהודה ומוקי לה ביד לוי נהי דמייאש מגופה דפרה וטלית ולא יוליאנה מיד לוי דהא קנייה בשינוי רשות שאחר יאוש: מדמי מי מייאש. בתמיה. וכי מוחל הוא לגולן דמי גזילחו והלא נתחייב לו הגולן דמיה והלכך ניחא ליה דתיקו ביד לוי שיחזור ויטול הדמים מראובן שאילו היה נוטלה יהודה בעדים נמצא שלא היה לו לשמעון חלק בהך פרה וטלית ולא היה גובה מראובן כלום והלכך נוגע בעדותו הוא ואמאי מעיד: לא לריכא דמים גולן. דהשתא אפילו מדמיה מייאש דיורשין פטורין מלשלם וכ"ש הלוקח דקנייה ביאום ושינוי רשות דבהיתרא אתו לידיה: דסנן הגוול כו'. והלכך מעיד דלא נוגע בעדותו הוא: ומאכיל את בניו. אע"פ שנהנו בניו עלמן מן הגזילה פטורין דאינהו לא גזול מידי: והניח לפניהם. כלומר או שהניח לפניהם גזילה קיימת לאחר מותו פטורין דקניוה ביאוש ושינוי רשות אי נמי כשאכלום כדמוקי לה התם [ב״ק קיא:]: ומקשינן לרב ששת דאוקמה לרישא בגזל ומכר משום סיפא <mark>ולוקמה ביורש</mark>. אם איתא דבגול ומכר מיירי ובדמית גולן א"ר מה ראה התנא לדחוק עלמו ולשנות שיטתו בגולן שמכר אפילו לא מכר הגולן נמי אלא גזל ומת וכיון דמת הוריש לבניו היה יכול למצוא חילוק בין רישא לסיפא כגון ראובן שגזל שדה משמעון ומית גזלן וירשו לוי בנו ואחא יהודה וקמערער לא ליזיל שמעון ומסהיד ללוי בן ראובן דלאו דיהודה היא דקרקע אינה נגזלת והדרא ליה מן היורש משום הכי נוגע בעדותו הוא דאי מפיק לה יהודה מיניה דיורש לא הדרא לשמעון דהיכא דקיימא ארעא תיקום אבל בסיפא שגזל ראוצן טלית או פרה משמעון ומת וירשו לוי בנו ואתא יהודה וקמערער מעיד לו שמעון עליה דאיכא יאוש ביד ראובן ושינוי רשות ביד לוי יורש דרשות יורש כרשות לוחח דמי ולא סיהדר ליה לנגזל לא פרה ולא דמיה ולא הוי נוגע בעדות והכי הו"ל לחנא למיחני גזל לו בית והוריש לבנו אין מעיד כוי גול לו פרה והוריש כו׳. והאי דקאמר ולוקמה ביורש לאו דוקא אלא לימני יורש ואגב שיטפא דמקשי ליה לרב ששת דמפרש ומוקי לה בגזלן קאמר ולוקמה ביורש ומיהו ביורש לא מצי לאוקומה דהא קתני מכר אא"כ מתרץ לה למיתני הוריש: הניחא למ"ד. בהגוזל בתרא [ב"ק שם] עלה דהך משנה רשות יורש דגזלן לאו כרשות לוקח מגזלן דמי דאילו גבי לוקח איכא יאוש ושינוי רשות וקני דלוקח רשותא אחריתי היא ואילו יורש כרעיה דאבוה וכברשות גולן מורישו דמי ולא קניה ביאוש גרידא דהא שינוי רשות ליכא גבי יורש וכל היכא דאיתא הדרא בעין די לנגזל. והך משנה דקתני והניח לפניהן פטורין מוקי לה התם כשאכלום דלא הויא גזילה קיימת והלכך פטורין והלכך לא מיתוקמא הך סיפא ביורש דלא מצי למיתני ומעיד לו נגזל ליורש עליה משום דהדרא ליה פרה וטלית לנגזל אם תעמוד ביד יורש ונוגע בעדות הוא: כרשות לוקח. דקנייה יורש ואע"פ שגזילה קיימת כדקתני והניח לפניהם פטורין דמשמע אפילו גזילה קיימת: מאי איכא למימר. ליתני גזל והוריש אמאי תני גזל ומכר בלא מכר נמי מתוקמא שפיר כיון דבמית גזלן מוקי לה רב ששת: ועוד קשיא ליה לאביי. במאי דמוקי לה רב ששת בגזל ומכר והולרך לפרש מפני שאחריותו עליו מפני שאחריות וזכות יש למעיד עליו דאידך שהוא מעיד לו דהיינו לוקח ולא מלינו בגמרא שום אחריותו עליו מפורש כן עליו דלוקח אלא עליו דמוכר מפני שאחריותו של אידך עליו דמוכר והכי הוה ליה למיתני מכר לו בית מכר לו שדה אין מעיד לו עליה מפני שחוזרת לו מכר לו פרה מכר לו טלית מעיד עליה מפני שאינה חוזרת לו: אלא כדרבין בר שמואל. אתא לאשמועינן רישא דהך ברייתא ולא בגזל ומכר מיירי ואע"ג דדינא הכי כדלעיל מיהו ברייתא לאו בהכי איירי אלא במוכר קרקע שלו שהיתה משועבדת לבעל חוב ומכרה ללוקח זה ואתא איניש מעלמא וקמערער דלא יעיד לו המוכר ללוקח מפני שאחריותו של בעל חוב עליו דמוכר לגבות מקרקע זה והלכך ניחא ליה דתיקו ביד הלוקח דהדר עלה בעל חוב ולא ליהוי מוכר לוה רשע ולא ישלם [מהלים לז] וכנגד לוקח לא ליהוי לוה רשע שהרי לא באחריות מכר לו והלכך אין מעיד דנוגע בעדות הוא אבל בסיפא מכר לו פרה וטלית ללוקח ואתא איניש מעלמא וקמערער מעיד לו מוכר ללוקח עליה וכגון שמכרה לו שלא באחריות מפני שאין אחריותו דבעל חוב עליו דלוה © המוכר לגבות מטלטלין ששעבד ומכר לאחרים אפילו עשאן אפותיקי לבעל חוב ואח״כ מכרן לאחרים כדרבא ואישתכח דלא נוגע בעדות הוא:

קלם א ב מיי׳ פט״ז מהל׳ יודות הנ' לאוין קט טוש״ע ח״מ סיי לו סעיף יז: קבו ג מייי פ״ה מהל' גזילה

הל' ה סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי שסא סעיף

ו: קמא ד מיי שם פ"ב הלי א סמג שם טוש"ע ח"מ סי שנג סעיף ד וסי' שמא מעיף ז ומי׳ שמב מעיף א:

רבינו גרשום (המשר) ימש"ה וונט רטדוחו הוא: מדמים דיורשין פטורין מלשלם וה"ה ללוקח ומש״ה מצי מעיד דלא נגע בעדותו. ומקשי׳ ואכתי אמאי מוקים לברייתא בגזל ומכר ונוקמיה ביורש כגון ראובן גזל שדה משמעון יהניחה ליורשו. ואתי לוי והניחה ליורשו. ואתי לוי
וקא מערער עלה דלא
ליזל שמעון ומסהיד לבן
ראובן דלאו דלוי היא
דקסבר קרקע אינה נגזלת
ואין יכול להניחה ליורשיו . והדרא לי וכן נמי נוקמא לסיפא ביורש כגון ראובן שגזל פרה וטלית משמעון והורישה לבנו לסהיד ליה שמעון: הא ניחא למאן שמעון: הא ניחא למאן דאמר רשות יורש לאו כרשות לוקח מגזלן דמי. דלגבי לוקח מגזלן איכא יאוש ושנוי רשות אחריתי משא"כ גבי יורש דליכא שינוי רשות דרשות יורש כרשות גזלן דמי לא קנאה

בי שוו גורן ינוי לא קנאור דאין כאן שינוי רשות מש״ה לא מתוקמא ביורש דאפי׳ לגבי פרה וטלית לא מצי מסהיד ליה דהוי ליה נוגע בעדות דעדייז לא ליה נוגע בעדות דעדיין לא נפקא מרשותיה דנגזל: אלא למאן דאמר רשות יורש כרשות לוקח דמי. דחשיב שינוי רשות מאי איכא י למימר אכתי נוקמה ביורש יגבי רישא להכי איז מעיד אע"ג דקרקע ברשות יורש היא לא הויא שינוי רשוי דקרקע לא ניידא ואינה נגזלת ובסיפא גבי מטלטלי הוי רשות יורש שינוי רשות ולהכי מצי מעיד. ועוד אביי מקשה קושיא אחריתי בהאי שמעתא אי ס"ד כדקאמרת דבגזל ומכר מיירי הברייתא מאי היא דקתני רישא מפני אין מעיד מפני שחוזרת לו לנגזל ומעיד מפני שאינה חוזרת לו כדקאמרת . דניחא ליה דהדרא לו אלא אלא בדרבין מיירי דאמר . רבין בר שמואל כו' מפני . שמטמידה האי מטיד רפוי היתה משועבדת לבעל חובו ועכשיו כשמכרה שלא באחריות אי מערער וקא מערער לא מצי המוכר לאסהודי ליה משום המוכו לאסוחור ליה משום דניחא לי׳ דקיימא ברשותיה דלוקח כדי שימצא אותה בעל חוב בידו של לוקח י יינרה אוחה ממוו והייוו רגבה אותה ממנו והיינו מפני שאחריותו עליו שאם לא היה מוצא בעל חוב לטרוף קרקע מן הלוקח היה חוזר עליו.